

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad; helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik a lap

minden szerdán és szombaton, reggel,
NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt 30 kr.
Félévre 2 „ 60 „

„Az államvagyonról, hódolatteljes előterjesztése ő császári és apostoli királyi felségéhez Lónyai Menyhért magyar királyi pénzügyminiszternek.”

I.

Ez ezime azon — mintegy száz ivre terjedő műnek, melyben a pénzügyminiszter a magyar államjavakról kimerítő jelentést tesz.

Cátoi szigorral és leplezetlenül tárja fel előttünk Lónyay a bukott rendszer hibáit és lelkiismeretlen gazdálkodását, melynek elsorolása után nem azt fejtegeti, hogy mit kellene tenni? hanem hosszú láncolatban és szakavatott tervezéssel azt beszéli el, a mi már megtörtént, a mi elvitázhatatlan tény.

A jelentés bevezetésében elmondja Lónyay ur, hogy midőn a magyar felelős kormány megalakult, számos nagyfontosságú teendő várt rá. A közös költségek viselésének aránya, az államadóssági-járu-lék, a vám- és kereskedelmi szerződések iránti egyezmények, a létező közterhek törvényesítése, a kezelési szabályok megállapítása, az államjövödelmek biztosítása, némely adónemre reformok javaslatba hozatala és keresztülvitele, az egész pénzügyi szolgáltatnak a hivatalos nyelv igényeihez alkalmazott átalakítása, és még sok egyéb teendő alig engedte meg, hogy elég időt és gondot fordítson az államva-gyon körül szükséges reformok keresztül-vitelére. De az eddig szerzett tapasztala-tok és intézkedések megmutatták az utat, „melyen tovább haladva el lehet érni azon czélt, hogy a magyar államvagyon gyű-mölesöztetése lépcsőzetesen és okszerűleg fejlesztve és biztosítva, meghezza azon jövödelmet, melyet annak valódi értéke után várni lehet.

Mielőtt a miniszter a teendő intéz-kedéseket elősorolná, elmondja a már meg-tett intézkedéseket, és az államvagyon je-len státusának képét adja elő.

A magyar államjavak állanak:

- 1) Korona- és kincstári uradalmak-ból, melyek mező-erdőgazdasági és mé-nésnevelő uradalmakra oszlanak;
- 2) a kincstári bányászatot képező va-gyonból; és
- 3) államépületekből.

A koronauradalmak kiterjedése tesz

147,147 cat. holdat, ide nem számítva a még per alatt álló 30 □ mtföldnyi ti-szai koronai kerületi birtokot.

A kincstári uradalmak területe 1,245,884 hold, melyből azonban a 194,381 holdnyi nagyikindai uradalom örökbérbe van adva.

A bányászati erdőuradalmak területe 1,302,880 hold.

A kereskedelmi miniszterium kez-lése alatt álló kisbéri, bábolnai és mező-hegyesi ménesuradalmak kiterjedése 46,007 hold.

Az erdélyi államuradalmak — a meny-nyire a hiányos felmérés után kiszámít-ható, 485,530 holdat tesznek, ide nem értve a 197,197 holdnyi elzalogosított ál-lamjavakat.

A horvátországi két uradalom terü-lete tesz 75,921 holdat.

A határörvidéki erdők kiterjedése 1,104,300 hold.

Az összes magyar államvagyon ki-terjedése tehát 4,694,866 holdra, vagyis mintegy 470 négyszegmértföldre tehető, mi az összes magyar államterületnek egy tizenketted részét képezi.

Országgyűlés.

LI.

A képviselőház okt. 26-diki ülésén. Elnök bejelenti a miniszterelnök levelét, melyben az alsóháznak tudtára adatik, hogy ő felsége b. Wenckheim Béla belügyminiszter lemondását elfogadván, Rajner Pál barsi főispánt nevezte ki helyére. (Eljenzés jobbról.)

Néhány kérvény után Irányi Dániel interpellációt intéz az összes kormányhoz az iránt: vajjon igaz-e azon vád, a mit a horvát-szlavon-dalmát országgyűlésen egy képviselő fölhozott, hogy a Magyarország és Horvát Slavon-Dalmát-országok között kötött nemzetközi szerződés meg nem tartatik s ha igen: miért?

Kiadatik a miniszteriumnak.

A ház ezután a napirendre tért át, melyen a bírák felelősségéről szóló törvényjavaslat van kitűzve.

A tárgy általános részéhez szolt Ghyezy K., Ludvig. Simonyi Ernő, kik mind azon kikötés mel-lett fogadják el a t. javaslatot, ha az részleteiben tetemes változásoknak vettetik alá. Madarász J. a házszabályok értelmében vissza kívánja utasítatni azon meghagyással, hogy az a szabadelvű-ség kívánalmái szerint változtassék meg és egé-szítettessék ki.

Horváth miniszter kijelenti, hogy a rész-letesen vitánál, ha kellőleg kapacitáltatik, haj-landó módosításokat elfogadni, sőt, hogy négy havi gondolkodás után maga is szükségesnek véli

néhány tételében átalakítani, mire nézve módosítványait az illető §-oknál be fogja mutatni.

Erre a t. javaslat általánosságban elfogad-tatott, s a megkezdett részletes vita a 4-dik §-ig jutott, melyhez Ghyezy K. nyújtott be mó-dosítványt.

A képviselőház okt. 27-ki ülésében a kérvények és jelentések beadása után

Tisza Kálmán interpellálja a belügymi-nisztert a n. színház ügyében, mire

Rajner Pál, belügyminiszter, azonnal megnyugtató választ ad.

Jókay Mór a cultus-minisztert interpel-lálja a vakok intézete kérdésében.

B. Eötvös József ez interpellációra azon-nal felel; és pedig kijelenti, hogy a vakok-inté-zete — mint magán-alapítványokon épült inté-zet — csak azon esetben országosítható, ha az il-lező alapítók magok teszik meg erre a kezde-ményezést; különben megtette már a lépéseket, hogy a vak-ügyben mielőbb törv. javaslatot ter-jeszthessen a ház elé.

Jókay Mór, teljes megnyugvással veszi e feleletet.

Tisza Kálmán határozati javaslatként ter-jeszti a ház elé, hogy az igazságügyér utasítás-sék még ez ülészak alatti benyújtására az ur-béri viszonyokat szabályzó törv. javaslatnak.

Ezután napirendre kerül a mult ülésen félbeszakadt tárgyalás és a bírák és bírósági hi-vatalnokok felelősségéről szóló törv. javaslat részleteiken s némi módosításokkal, elfogadtatik a 6-ik §-ig.

A képviselőház okt. 28-ki ülésében ne-hány kérvény és interpellatio után

b. Eötvös József válaszol Csiky Sándor egy korábbi interpellációjára. (Beszédét egész ter-jedelmében közöljük.)

E válasz tárgyalása vagy pedig tudomásul vétele hosszas vitára adott alkalmat, s a végén is a házszabályok idevonatkozó fejezetének tár-gyalására s így a válasz feletti nyilatkozat meg-tételére a ház, Deák Ferencz indítványára, ké-sőbb tűz ki egy napot.

Felvétetvén a törvényjavaslat tárgyalása — ez egész a 31-ik §-ig halad elé, többhelytt tétetvén s fogadtatván el módosítványok, mind a közp. bizottmány, mind a miniszter, mind a baloldal részéről.

B. Eötvös József

oktatásügyi miniszter beszéde, a kép-viselő ház okt. 28-diki ülésén.

E napokban Eger városának nagy érdemű képviselője a vallás és közoktatási miniszterium-hoz négy kérdést intézett:

1-ör hazánknak melyik törvénye az, mely neki a törvény rendeleteinek végrehajtása helyett annak végrehajtása megakadályozására jogot adott?

2-ör melyik ismét az, mely a kormány fér-fiakat az enyém és tied felett, rendelet utjáni ren-delkezésre és a törvény világos szavainak tetszése szerinti félremagyarázására felhatalmazta.

3-ör mily törvényekre alapítja a kormány azon intézkedéseket, melyeket Eger városában a községi és felekezeti iskolák között támadt sur-lódások elintézésére hozott?

4-er mik szándékai a kormánynak arra nézve, hogy a kedélyek megnyugtassanak, és hogy a közoktatás és népnevelés ügyének haladása ezen túl biztosítottassék?

Mi az igen t. képv. ur első két kérdését illeti, a mennyiben ezen kérdések csakugyan azért intéztettek hozám, hogy azokra feleljek, kénytelen vagyok megvallani, hogy az igen t. képv. urnak felelettel nem szolgálhatok, mert ha ismernek oly törvényt, mely a törvények végrehajtásának megakadályozására jogot ad, vagy a mely a kormányfőfiakat felhatalmazza arra, hogy az enyém és tied felett rendeletek által határozzanak, első kötelességemnek ismerném ily törvénynek megszüntetését vagy eltörlését azonnal indítványba hozni. (Helyeslés.) A mennyiben tehát a t. képv. ur azért intézte hozzám az első két kérdést, hogy feleljek, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy erre képes nem vagyok.

Mi a 3-ik kérdést, azaz a kormánynak Eger városában az említett alkalomnál tett intézkedéseit illeti, megböcsöt az igen t. képv. ur, ha kérdésénél valamivel tovább megyek s a t. házat értesítem azon elvekről, melyeket a kormány nemcsak ezen esetben, hanem több analog esetben, melyek az utolsó időben előfordultak, követett, (Halljuk!)

Miután, a mint a t. ház tudja, Magyarországon a népnevelésről alkotott utolsó törvény előtt csaknem kizárólag felekezeti iskolák léteztek, és miután ezen felekezeti iskolák főleg nagyobb községekben nagy részben a községek adományaiból és hozzájárulása által tartattak fenn: igen természetes, hogy miután az 1868-dik XXXVIII. t. cikk minden községnek jogot adott községi iskolákat állítani fel, s a községi iskolák felségelésére szentelni: több helyen fordult elő azon eset, hogy a felekezeti iskolák fennállásukban pillanatnyilag veszélyeztetettek, vagy legalább nehézségekre jutottak az által, mert a község, mely eddig ily felekezeti iskolákat segélyezett, ezen segélyezést azoktól elvonta. Ezen nehézségek között első helyen állottak a községi épületek, melyek a felekezeti iskoláknak helyül szolgáltak és hasonló eset az utóbbi időben a helyiségre nézve, három fordult elő: Nagy-Váradon, Egerben és Ó-Budán.

Az 1868. törvény minden községnek jogot

adott községi iskolának felállítására; feljogosította a községeket arra, hogy mint eddig, ezen túl is segítsék a felekezeteket, de azon feltétel alatt, hogy a segély minden felekezet között igazságos arány szerint legyen felosztva: ennél fogva felhatalmazta a községeket arra is, hogy ha felekezetet segélyezni nem akarnak, és az összes községi vagyont a községi iskola fentartására akarják szentelni, ez teljesen szabadságukban álljon.

A községi vagyon közé tartoznak kétségen kívül a községi épületek is; minden községnek, mely eddig községi épületet felekezeti iskolának átadott, kétségkívül jogában állott, ezen épületet ezen túl községi iskolának szentelni, és annak használatát a felekezettől elvonni.

A határozó erre nézve az, kit illet az épület tulajdona, a tulajdonjogot pedig a kormány előtt, mely a jogi kérdéseknek bővebb vitatásába nem bocsátkozhatik, nem határozhatja meg más, mint a telekkönyv. (Helyeslés.) E szerint a három fenforgó esetben a kormány, azon alapelvből indult ki, hogy ott, hol az épület, melyben felekezeti iskola tartatott, mint községi épület van a telekkönyvbe bevezetve, ezen épületnek tulajdona kétségkívül a község; ott, hol a telekkönyvben, mint községi tanoda van bevezetve, a községnek nem tartozik jogai közé azon tanodából pl. koresmát csinálni, de a községnek teljes joga van azon tanodát, habár előbb felekezeti tanodául használtatott, községivé átválttatni. Ott, hol azonban a telekkönyvben valamely tanoda, mint felekezeti intézet van bevezetve, azon intézet felekezeti intézetnek tekintendő és arra nézve másként, mint a törvény értelmében épen a felekezetnek beleegyezésével változtatni nem lehet.

A főnforgó három eset közül a N.-Váradiban azon épület, melyben a felekezeti kath. praeparandia tartatott, a telekkönyvbe mint községi épület van bevezetve, minden megjegyzés nélkül. Erre nézve tehát elhatároztatott, hogy a kath. praeparandia keressen magának más szállást, és ezen épület a községnek, mint községi épület adassék által. (Tetszés.) Az Ó-budai esetben az iskolai épület a telekkönyvben mint római kath. népiskola van bevezetve, ennél fogva római kath. népiskolának tekintendő. Egerben az eset complicitabb, ott eddig hat népiskola létezett; négy

a külvárosokban, egy a püsp. lyceumban, egy az angol szüzek zárdájában. A négy külvárosi népiskola épülete, mint községi népiskola van a telekkönyvbe bevezetve: ennél fogva meggyőződés szerint Eger városát nem illeti azon jog, hogy ezen tanodákat pl. koresmákká változtassa át, és ha ezt tenni akarná, én mint oktatási miniszter azokat, mint a népnevelés tulajdonát, reclamálnám (helyeslés), egyébként pedig Eger városának világos jogai közé tartozik, ezen tanodákat habár előbb felekezeti voltak is, községi tanodául használni. (Tetszés.) A lycealis épület a telekkönyvbe mint az érseki vagyon egy része van bekebelezve, és a zárdá szintén tisztán kath. intézet. Ennél fogva azon két iskola, melyek egyike a leányiskola, a zárdában tartatik, a 2. elemi iskola pedig a lyceumban, községi iskolának, a felekezetnek beleegyezése nélkül, meggyőződés szerint, nem nyilvánítható. (Tetszés.) Igaz, hogy a lycealis épületre nézve a város követeléseket formál 1797-ben kötött szerződés következtében, melynél fogva a város azon esete, ha a lyceumban elemi iskola nem tartatnék, 6500 frtnyi kárpótlást követelhet az érsektől; ellenben az érsek és a káptalan azon elvből indulva ki, hogy ezen külvárosaik közül 3 vagy 4 különösen oktatási célokra ajándékozott püspökök és kanonok által: ezen épületeket mint felekezeti reclamálják.

Ez egyébiránt teljes meggyőződés szerint csak a bíró által határozathatják el és semmi esetre közigazgatási uton. (Helyeslés.) (Végeköv.)

Az 1868-ik évi zárszámadás.

Pénztári mérleg.

Állambevételek. Rendesek.

Egyenes adók	54.041,140	frt	63 1/3	kr.
Jövedékek	28.459,674	"	82	"
Fogyasztási adók	12.695,019	"	69	"
Illetékek	10.862,395	"	86	"
Államvagyon	4.827,092	"	66	"
Bányailletékek	35,865	"	31	"
Postajövedék	65,021	"	54	"
Táviradjövedék	36,086	"	12	"
Vallás- és közoktatásügy	73,627	"	03 1/2	"
Igazságügy	2	"	04	"
Együtt:	111.095,925	"	71	"

Bamboló után jött Cecina. Felségesen terül el a hegyek lábainál, s a mi megszabja szépségét, az a beszédes kis folyócska, mely vígan lejt közöttte. Itt már nem annyira a kertészet, mint a szántás-vetés foglalkoztatja a népet. Csinos gazdasági épületei inkább beillenek mezejére, mint azok az összehányt-vetett kocsan földűl vi-tyillők, melyektől heimszeg az erdélyi „Mezőség.” Innét egy szárnya a vaspályának befut a sóbányákhoz, meg a gazdag Volterra városába.

Aquabona festőin koszorúzza be a völgyet összeszorító dombtetéjét; arról nevezetes, hogy nével ellenkezőleg — rossz a vize. Orciano, Acciaioló, Colle Salvetti, mint mindenütt Olaszországban, ugye falvak is két-három emeletes, szorosan összeforrasztott vöröscserépű kőházakból állanak a lehető legkeskenyebb utcákat rejtve. Ezekben mind egyszerű földszek laknak. Vajjon mi mikor érték meg, hogy falvaink, de városaink is, a fa, zsindely és szalma tűzfészkek, ily solid masszából épüljenek? Hisz kövünk, meszünk s cserépre szükséges anyagunk elég van, azt a jó Isten bőségesen teremtett számunkra. Minden harmadik faluba egy szesz vagy liszt készítő gyár kell: aztán ez aenigma megfejtése nem kerül fejtorrásbe. Valóban nagy közönyösség kell ahoz, hogy a mivel dusan el vagyunk látva, hitványul megvetjük, s a mit meg kellene tartanunk — szép erdőinket avatatlan észszel és kézzel irtjuk!!

E vonalon Colle-Salvetti-nél tűnik fel a csatornázás. — 1/2 6-ra megérkezünk Olaszország egyik legtisztább és modern izlésű tengerparti városába — Livornóba. Tere sík és egyenes; legtöbb utcáin, hatalmas kőpart közé szorítva, uszdogál az elfáradt tengernek ide vezetett habos folyója, melyek Livornót, e 96 ezerrel bíró várost, alter Velenczévé varázsolják, a vala ki-vétellel, hogy itt a világkereskedelmi élet uralodik és az a fényes jövő, melyet e becés szép kis gyermeknek a tenger beláthatatlan birodalma ígérget. Jerünk és nézzünk szét legelőbb is a lehunyó nap bucsu sugarainál gyönyörű kikötőjében.

Balás Antal.

TÁRCZA.

Uti képek.

(Folytatás.)

X.

Most a cizélzatos szavak értelmét felfogtam. „Ő szeret és — csalódott! Szegény kis leány! hajnallos korszakán nem vallhatja magának ez érzelmdus sorokat:

„Ha álmodvan, csak szép lehet,

Mint a virágos kikelet,

Mely életet fakaszt nyomán; —

Ha szeretsz, ugy a szeretet

Megüdvözíti kebledet! —

XI.

Életünket sok tekintetben hasonlíthatnám a haranghoz. Az életünk éveiből font kötelet megfogja a körülmények vaskos marku harangzója s húzza azt irgalmatlanul, hogy egyesek, mint a község nevében üdvkivánatot zengjen az utazó ünnepelt férfi tiszteletére, vagy hogy érzé-nyelvél templomba hívja a buzgósság gyermekeit, vagy hogy a kialudt szenvedélyek viharos vagy csendes éjszakáján fölsirjon, vagy midőn fölcsap egyesek vagy ezrek vagyonán a pusztító láng, rémesen kongassa félrevert hangját a megijedett lakosoknak.

Nem tudom e jelenségekből melyik talál inkább az egyesek életére? Annyi bizonyos, hogy az öntudatlan gyermeki kor fülébe legszebben zeng az ünnepiesen szóló harang zenéje; mert ő azt várja szíve szentelyébe, kit legforróbban szeret — magát a szeretetet. — Hiába szól a harang: — az Urnak számolya néptelen marad. Jobban alkalmazkodunk a megcsalt remények sirjához térdelpelni, és még inkább zugalódni azon, hogy a mit a szív a remény procentjére tett a vágyak takarékpénztárába: a véletlenség a banquerotte lángját gyújtja meg felette.

Remény és csalódás az egész élet!! — ez az egész, — sem több, sem kevesebb.

Forduljunk viderabb képek felé s hagyjuk azt az utszéli képesoport közül kiéneklő stentori hangu baritonistát, kinek oly jól zeng ajkain az az ének: mely lelkekből született s rájok talál „La donna mobile!” — Menjünk Bambolóba. E csinos kis helység avval lepett meg, hogy itt láttam Olaszországban először baromvásárt. A tikkasztó meleg alatt meghajolt fák árnyaiban komoly rátartással ácsorgott fel s alá az a verhegyes sweiczi tehénfaj, melynek minden tagját ritkított számokkal jelölik meg ismeretterjesztő lapjaink. Itt is, mint mindenhol, jó testbe habaradott piros-pozsgás mészárosok álltak körül a feszültebb bőrűeket, kiki szaktudománya szerint markolgatva azok vékonyát vagy lebegenyét. Ökröt nem láttam egyet sem. Azt ugy látszik nem kedvelik az olaszok; de annál több a nagy és izmos öszvér, s még több abból a nemből, melyet csacsinak hívunk. Ezek, mint valami magányos Hotel tulajdonosok, singnyi fényellenzőikkel egész gravitással csapdosták a rájuk özőnlő legyek és bögyölök seregét, vagy fejfel egymáshoz fordulva, füleik jégénye-karusu szálasa alatt azon látszottak gondolkozni: ha már ország-világ szabadságot élvez s minden népezer vagy szónok az adóleszállítás vagy plane annak egészbeni eltörlésének csemegéjével igyekszik pártját alkotmányos kormányával szemben jó hiszemű fejjel szaporítani; akkor e kiváltság megnyeréséhez nekünk lehet legtöbb jogunk, kik mióta Adámot és Évát a paradicsomból kiparipáztuk, azóta a legnagyobb terhet és adót huzzuk és fizetjük. De ennél több az, hogy a jelen idők követelte főfő tulajdonokkal is bírnak; vagy ki tesz tul a mi csodálatos hangunkon? ez az egy alap, melylyel ez idők szerint sorsunk jövődő szerencsésebb fordulatát kivíthatjuk. Láttam még egy pár élesigázott, földig eresztett fejű lovat. Az olaszok ugy látszik nem igen szeretik a lovakat; tán mert azoknál magasabb gymnásztikai ügyességre emelték a futást s így azok előttök „luxus artikulusok.”

Rendkívüliek: 149.757,091	frt	99	kr
Összes bevétel: 260.853,017	"	70	"
Multévi pénzmaradvány: 28.985,915	"	10 ¹ / ₂	"
Összeg: 289.838,932	"	80 ¹ / ₂	"
Államkiadások. Rendesei.			
Legfelsőbb udvartartás	3.253,005	frt	94 ¹ / ₂ kr
Ő felsége kabineti irodája	36,426	"	97 "
Közös ügyek	30.533,397	"	40 "
Államadóssági járulék	33.977,203	"	09 ¹ / ₂ "
Országgyűlés	976,398	"	54 "
Miniszterelnökség	111,998	"	14 "
A Felső személye körüli			
minisztérium	83,745	"	68 "
Belügyminisztérium	9.854,353	"	77 ¹ / ₂ "
Pénzügyminisztérium	8.233,200	"	69 "
Közmunka- s közl. miniszt.	2.890,712	"	84 "
Földmívelés, ipar- keresked.			
minisztérium	592,191	"	02 ¹ / ₂ "
Vallás- és közokt. miniszt.	1.109,237	"	22 "
Igazságügyi minisztérium	2.591,483	"	20 ¹ / ₂ "
Honvédelmi minisztérium	562,114	"	74 ¹ / ₂ "
Horvát tótországi udv. kancz.	2.150,639	"	— ¹ / ₂ "
Földtehermentesít. adósság	16.637,958	"	81 ¹ / ₂ "
Együtt:	103.594,067	"	09 "
Rendkívüliek: 129.225,682	"	06 ¹ / ₂	"
Összes kiadás: 232.819,749	"	15 ¹ / ₂	"
Pénzmaradvány az év végével	57.019,183	"	65 "
Összeg: 289.838,932	"	80 ¹ / ₂	"

Tárgy	1867.	1868.	gyarapodás	fogyatkozás.
Cselekvő vagyon.				
Ingatlan államvagyon	311.423,865	324.975,338	13.551,472	
Természmenyek, anyagok, szerek s eszközök	22.910,927	24.944,435	2.033,508	
Államkövetések	122.246,098	104.284,106	17.961,991	
Késpénz és értékpapírok	28.985,915	57.019,183	28.033,268	
Együtt: 483.566,806		511.223,064	25.656,257	
Felhely vagyon.				
Földteherment. adósság	248.693,676	246.601,062	2.092,614	
1868. évi vasúti kölcsön	7.827,112	22.251,862	22.251,862	
Egyéb államtartozások	7.827,112	10.843,360	3.016,248	
Együtt: 266.520,789		279.696,285	23.175,496	
Tiszta cselekvő vagyon:	220.046,017	231.526,778	2.480,791	

Dalmáciai események.

A dalmáciai események, még mindig távol állnak a végkifejléstől. Az eddigi tudósítások, a lefolyt eseményeket részletezik, s a felkelők terveit találgatják. Ezek szerint a főerő a török albaniai határszéleken összpontosított, könnyebb egyesülhetés végett a rokon elemekkel. Zárai tudósítások szerint a felkelők ereje 20,000 főre tehető, s a felkelők hiszik, hogy a szomszéd tartományokból 100,000-nyi haderőt gyűjthetnek össze. Mint egy bécsi lap levelezője írja: a felkelők kis csoportonként vannak elhelyezve a hegyeken. A felkelés vezetője Broncia egy gazdag pór, kinek segélyére, 12 értel-

mes egyén van rendelve. A kis — 40—50 főből álló — csoportok között, a fővezér rendelkezése alatt álló küldönczök tartják tenn az összeköttetést, s lövések által értesítik egymást. Minden felkelőnek van egy puskája, 3—4 pisztolya, mind a legujabb készületű, egy handzsára, s egy kisebb kése. Mindannyian ezüsttelhimzett keleties öltönyökben vannak, élelmi szerekkel bővségesen ellátva.

Ha a bécsi lap, ezen tudósításait, nem is tartjuk kifogástalan igazságoknak; de meggon-
dolván a harcztér, s ott már jóformán beköszön-
tött téli idő, hadmiveletekre hátrányos voltát: úgy véljük, kockáztathatjuk azon hozzávetésün-
ket, hogy a felkeléssel nem lesz ép oly könnyű el-
bánni, mint egyelőre hitték. Különösen, ha hozzá
tudjuk még ezekhez azt is, hogy a legalább is
15—20 ezerre tehető felkelőkkel szemben, kik-
nek meggyőződése szerint, tisztességesebb dolog
nyárson szenvedni ki, mint övé között ágyban
halni meg — az összes működő sorkatonaság alig
megy többre 5,000 főnyinél.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Kis okok sokszor nagy dolgokat idéznek elő, vagy napolnak el. Az október 26-ki eseményeket egész Európa ösz-
pontosított figyelemmel várta, kíváncsi volt azok-
nak lefolyására; Párisban nagy mérvű előkészü-
letek tétettek; sőt maga Napoleon császár is, ott hagyva Compiègnét, Párisba ment. S mi tör-
tént? Egy jótékony eső, elmosta az egész spek-
takulomot, úgy látszik lehűtötte a tüntetni ki-
vánók még megmaradt hevét. A waterlói út-
közét is egy eső miatt vesztett el.

Azon mindenféle hírek, melyek különféle
szabadelvű intézkedéseket tettek kilátásba, azon
esetre, ha október 26-ka zavartalanul telik el,
elhallgattak. Ugy látszik Napoleon is úgy tett,
mint a cigány, ki korom setétben, keskeny pal-
lón tapogatózva haladva zsákmányával, minden
villámlásra mondá: „pillans uram, pillans! ne-
ked is adok belőle“, de a mint a palló végét
kivenni sekerült szaladásnak eredve, szólott:
„akár pillantasz, akár nem, semmit sem kapsz“. A
példa elég triviális ugyan, de talál.

SPANYOLORSZÁG. A spanyol hírek sem
oly érdekesek többé. Ez alkalommal alig van
egyéb följegyezni valónk, mint Serranó egy
közleménye, melyben megelégedését adja tudtal
a hadügy és tengerészet miniszterének, maga-
tartásáért a legutóbbi zavarokban.

Alig szükség említeni, azon káros befolyást,
melyet a csak alig bevezetett belháboru gyako-
rolt, Spanyolország belügyeire. Sokat szenvedtek
különösen pénzügyei. E miatt terjedhetett el
azon hír, hogy azon bankárok, kik Spanyolor-
szágnak 256 millió frankot előlegeztek, nem
szándékoznak a lejáratú időt meghosszabbítani.
Ennek következtében a madridi börzén azon hír
terjedt el, hogy a kormány, e követelés kifizet-
ésére, magánosoktól vesz fel pénzt 11 százalék
kamatra. Ezzel szemben, a kormány kijelenté,
hogy a kincstár nem szándékozik e mivelethez
nyulni, minthogy kötelezettségét teljesíteni képes.

ANGOLORSZÁG. Angol lapok a lord
Derby halálával foglalkoznak. Egyik, az egész
nemzetet ért szerencsétlenségnek mondja, a má-
sik nagy tisztelettel szól a pártvezér érdemeiről,
de hiszi, hogy halála nem lesz befolyással a pár-
tok viszonyaira, ki ha nem is volt a szó szoros
értelmében nagy ember, minden esetre, kitűnő
szónok, s első rangú politikus vala

VEGYES.

* Ő felségének keleti útjában eső na-
gyobb megállapodási pontokról sűrűn érkeznek a
pesti lapokhoz a táviratok, mindenünnen szeren-
csés megérkezést és ünnepélyes fogadtatást je-
lezvén.

* József főherczeg, honvédfőparancsnok
a napokban szemlét tartott Veszprémben az ot-
tani honvédtanostály fölött. A város lobogókkal
volt diszitve s mozsárlövések üdvözlék a magos
vendéget. A szemlének szép idő kedvezett s nagy
közönség jelenlétében ment végbe d. u. 2 órától

5-ig, a mikor is befejeztetvén, a főparancsnok
magyar nyelven fejezte ki megelégedését a csapa-
tok magatartásával. Ezután megsejmelte a lak-
tanyákat; este 6 órakor fényes ebéd a püspöki
palotában, hol a főherczeg szállva is volt.

* Eötvös miniszter, erdélyrési útjában,
Kolozsvártt a kisdudóvót is meglátogatván, egy
szép kis szőke fiúskán megakadt a szeme, meg-
kérde nevét s egy verset mondatott el vele. A
kis fiu ügyesen elmondván apja és saját nevét
s a költeményt: a miniszter „ember vagy!“-
gyal dicsérte meg. Midőn a kis fiu hazament,
megállt nagy büszkén anyja előtt s fejét bolin-
gatva elkezdett hümgetni. Anyja kérdé, hogy
mit jelent a hümgetés, mire a fiu nagy öné-
zettel válaszolá: „bizony hm! a miniszter be-
szélt velem s azt monda, hogy ember vagyok!“

A maros-vásárhelyi takarékpénztár

1869. október havi üzletforgalma:

Bevétel:

Pénztármaradvány szept. 30-án	8581	ft	11	kr.
5%-os betétek 46 féltől	13925	"	34	"
Visszafizetett váltók	19260	"	—	"
előlegek	54	"	—	"
zálogkölcsonők	1125	"	—	"
Kamatjövedelem	515	"	38	"
Különféle illetékek	347	"	62	"
Megtérített kezelési költségek	11	"	80	"
Részvényalapítóke	900	"	—	"
" kamatja	26	"	86	"
Részvény kiállítás díjak	21	"	—	"
Késedelmi kamatok	—	"	45	"
Összesen	44768	"	56	"

Kiadás:

Betét visszafizetés 15 félnek	3217	ft	67	kr
Kifizetett betéti kamatok	11	"	40	"
Leszámitolt váltók	30660	"	—	"
Előlegek értékpapírokra	1898	"	—	"
Zálogkölcsonők	1237	"	—	"
Kezelési költségek	10	"	35	"
Tisztí fizetések	116	"	66	"
Házbér	200	"	—	"
Pénztármaradvány okt. 31-én	7417	"	48	"
Összesen	44768	"	56	"

Maros-Vásárhely, 1869. november 2-án.

Z. Knöpfler v.,
igazgató.

Rápoly K.,
könyvvezető.

(t.) Ládai Agostonnak, a helybeli kirá-
lyitábla egyik alelnökének, a semmisítő törvény-
székhez történt előléptetése által, az alelnöki
egyik állomás üresedésbe jött. A közvélemény-
nek adunk hangot, midőn azon óhajást fejezzük
ki: vajha az állomás a helybeli királyitábla tag-
jaiból töltenék be, lévén ezek közt többen,
kik, mind szakértésük, mind szilárd jellemöknél
fogva ez állomás betöltésére teljesen illetékesek.

(t.) Egy székely ifju állott a napokban
a honvédsorozó bizottmány előtt, kinek melle
annyira ki volt fejlődve, hogy az első tekintetre
nem látszott természetesenek. „Öcsém! nincs-e
valami belső bajod“ — szólítá őt meg a hon-
védőrnagy. „De van — válaszolt az ifju — ször-
nyen szomjazom a — borra.“

* Szász-Régen, 1869 octbr. 30. A szász-
régeni ev. ref. templom javára f. év. octobr. 3-
kán rendezett tűzijáték alkalmával volt bevétel:
213 ft. 23 kr. kiadás: 65 ft. 6 kr. tiszta jöve-
delem: 148 ft. 17 kr. Ez eredményért köszönet
illeti: Koszta József urat, ki a tűzijátékot nem-
csak tervezte, hanem annak kiviteléhez anyagi se-
gélylyel is járult; továbbá Kirscher János urat,
mint rendezőt, és végül, díj nélküli közremű-
ködéseért, a helybeli polgári zenekart. — Hor-
váth Sándor ref. pap.

* Kinevezések Puskarin János, a legfőbb
ítélőszék eddigi számfeletti bírája rendes bíróná,
Ládai Agoston a m.-vásárhelyi k. tábla alelnöke
a semmisítőszék bírájává neveztetett ki.

* A magyar honvédséghez újabban több

kinevezés történt s közöltetik a hivatalos lapban. A gyalogsághoz kineveztetett alezredessé s zászlóaljparancsnokká: Boxichevich János, Liptay Ferencz, Moricz Sándor és Szabó Vincze; kineveztetett továbbá 9 őrnagy s zászlóaljparancsnok; 11 első osztályú százados, 23 második osztályú százados, 48 főhadnagy és 58 hadnagy; a honvédlövassághoz kineveztetett 7 hadnagy.

* Az első hó nálunk e hó elsején hullott és pedig jókora mennyiségben — elég különösen a megelőző legszebb és melegebb őszi nap után, de elégséges hideget nem hozván magával legnagyobbbrészt már el is olvadt.

* Berzenczey László már említett fáklyás zenéje a Magyar Polgárnak nagy szomorúságára, mely köztudomásilag ki nem állhatja a fáklyás zenét) okt. 30-dikán folyt le. A nép részéről Tolnai N. üdvözölte az „ünnepelet”-et, kissé akadozva, de ez annál folyékonyabban viszonza, a szokott modorában, a beszédet. Szólott mindenről s némely más dolgokról. Elmondá, hogy ő mindig a reform embere volt, s azokat az eszméket, melyeket hirdet, hasonló körülmények között, fáklya fényénél hallotta a nagy Vesselényi, Bethlen, Szász Károly, Kemény D. ajkairól, s ő nem buvik el győzelmével, mint némelyek...

Hogy ő a nép között élt, s azt kérdi: hol vannak azon urak, kik nem akarják az ő meg-

választását, kik egyiket a muszkával ijesztgetik, ha rászavaz, a másikat pere elvesztésével. És ezt bírák teszik — „oh azok a bírák!! Ezután folytatá: azt mondják, hogy hízlek a nemzetiségeknek. Én hízlek? Mindenkinek megszoktam mondani hibáját nyíltan. Mi magyarok igen büszkék vagyunk magyarságunkra; a románok ellenséges politikát üznek, s ezinémintyések; a szászok köpenyforgatók, s circumspectusok; az örmények igen járnak a vagyon szerzés után; a zsidók uzsorások; a cigányok hazugok. De megmondja a különböző vallásfelekezeti emberek is a magukét. A katolikusok azt hiszik, hogy csak ők üdvözülhetnek; a reformátusok, hogy csak ők barátjai a reformoknak; az unitárius mindig felekezeti követ fúj; a luteranus azt hiszi, hogy ő a műveltség terjesztője; a zsidó azért mert körül van metélve: egyedül magát tartja tisztának; a cigány minden vallás között a kárvallást mondja legroszabbnak. Oh ha ezek nem így lennének, mily boldog lenne ez ország! De menjünk tovább. A társadalmi különböző osztályoknak is mindig nyíltan szólok — folytatá. Ha az arisztokratia között nem lenne oly sok porosz Junker Herr; ha a nagyságos urak között nem lenne oly sok urhatnám; ha a tekintetes urak között kevesebben lennének hivalkodó Gas-

cognok; ha a katonák között nem lenne oly sok Rummel-Puff; ha a papok között — nem csak a katolikusokat értve — nem lenne annyi jézsuita; ha a mesteremberek között annyi lumpáczius vagabundus: oh be szép lenne ez ország! stb. Igérte továbbá, hogy részéről mindent megtesz a haza boldogságára: bár rem sok sikerrel biztatja magát. Aval végzé, hogy vajha ezt írhasák sirkövére: „becsületes ember volt!” Ezt magunk is óhajtjuk.

Szerkesztői posta.

Anonymus urnak, helytt. Igen elhitte volna magát, ha oly hosszan emlékeztünk volna meg róla. Más-kor is szívesen látjuk.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. okt. 30-án).

5% metalliques	59.60
5% nemzeti kölcsön	69.—
1860 államkölcsön	94.20
Bankrészvény	708 —
Hitelrészvény	238.25
London	124.40
Ezüst	121.75
Arany	5.96
Földt. ment. kötvény erd.	74.25
„ „ „ magyarh.	79.75
„ „ „ horvát-slavon	75 81.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETMÉNYEK.

(106)

2—2

Boltmegnyitási hirdetés.

Van szerencsém a n. érd. közönséggel tudatni, miszerint a helybeli piacon — Séchenyitér tkts Derzsi ur 278. számháza alatti bolt helyiségben

egy jól berendezett fűszer-, festék- anyag-kereskedést nyitottam.

Több éveken át elsőrendű kereskedelmi házaknál működésem azon kellemes helyzetbe hozott, hogy kül- és belföldi nagy kereskedőházakkal jutottam összeköttetésbe, miből kifolyólag az üzletemben levő, mint első kézből kapott árucikkkekkel mind jutányos ár, mind jószágra nézve a versenyt ki-

állhatom, továbbá elvül tűzven ki, különös figyelmet fordítani a pontos mértek és gyors kiszolgálásra.

Ennél fogva, hogy a fentirt állításom valóságáról meggyőződést szerezhessem, teljes tisztelettel fölkérem méltóztat bármily csekély megrendeléssel üzletemet szerencsételtetni.

Teljes tisztelettel

Reichardsperg József.

(42)

12—12

Én Rix Wilhelmina,

Pompadour-Pasta.

Nemhatás esetében a pénz minden kifogás nélkül vissza szolgáltat.

nyíltan kijelentem, hogy én, mint Dr. Rix A. özvegye nyolcz év óta a valódi és hamisítatlan eredeti Pompadour-Pastát egyetlen magam készítem, mivel egyedül én bírom annak készitési módját. Ezennél köztudomásul adván, hogy ezen Pompadour-Pasta mostantól kezdve valódián egyedül lakásomon Bécsben, Lipotváros (Grosse Mohrengasse 14, 1. Stiege Thür 62.) kapható, invény egyszersmind mindenkit: óvakodjon e szerből bárki másnál is venni, mivel jelenleg sem raktár, sem fióküzletet nem tartok, s az eddig fenntartottakat hamisítá-

sok végett feloszlattam. Az én valódi Pompadour-vagyis Csoda-Pastám mindenkor minden reményen tulus sikert fog eredményezni. Ezen felül nem haladható arczszépítő pasta, egyetlen biztosított szer az arcz tisztátalan sárgáinak elosztás ára, a bőrakák, szeplők, májfoltok és pattanások eltávolítására.

A biztosítás annyira szilárd, hogy nemhatás esetében a pénz visszaszolgáltat.

Ezen kitűnő pastának ára: egy köcsöggel használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. Szétküldések utánvét mellett történnek.

Bizonyítványok közé nem tételnek.

(103)

1—3

Liptoi turó

legjobb minőségű most érkezett, s kapható egyedül

Staibl Antalnál.

(100)

4—10

Dr. Hoffmann-féle

fehér mell-szörp

(Weisser Kräuter Brust Syrup)

mely több híres orvosok által megvizsgálva, mint legkitűnőbb szer ajánlható köhögés mellfájás és tüdő betegség ellen 1 üveg, utasítással ellátva, 1 frt 10 kr. 1 fél üveg 55 kr.

Dr. Koch gyomórerősítője (Magenbitter) 1 üveg, utasítással, 60 kr. o.é.

Egyedüli raktár M-Vásárhelytt Fogarasi J. D. kereskedésében.

(65)

10—25

Sirkövek,

Gerendai Antal, márvány műgyárából Pesten.

Vörös márványból, porosz gránitból, vagy terméskőből darabja 8 forinttól kezdve egész 3000 forintig, valamint minden építményi művek, szobrok, fehér márvány asztalok gyári árban megrendelhetők Maros-Vásárhelytt

Fogarasi J. Demeter kereskedésében, és ugyanott a siremlékek dusan kiállított Albuma valamint az árjegyzékek megtekinthetők.